

در حقوق کیفری ایران

نویسنده: امید موگویی

انتشارات نسل روشن

سرشناسه: موگویی، امید، ۱۳۷۲ -
عنوان قراردادی: ایران - قوانین و احکام - Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور: جرم سیاسی در حقوق کیفری ایران/ نویسنده امید موگویی.
مشخصات نشر: تهران: نسل روشن، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۲۵۲ ص:؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۶۹-۱۶-۵: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۶۹-۱۶-۵: ۴۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا
داشت: کتابنامه.

موضوع: جرایم سیاسی -- ایران

موضوع: Political crimes and offenses -- Iran

موضوع: حقوق جزا -- ایران

موضوع: Criminal law -- Iran

موضوع: جرم سیاسی

موضوع: Political crimes and offenses

زده بندی گه: ۴۱۱/۱۰۰-۴۱۱/۱۰۰-۴۱۱/۱۰۰ KMH۴۴۱۵/۱۰۰

رده بندی دیویی: ۳۳۱.۰۳۳۱-۳۳۵

شماره کتابشناسی: ۲۵۱۰۰۳

کتاب: جرم سیاسی در حقوق کیفری ایران

ناشر: انتشارات نسل روشن

نویسنده: امید موگویی

صفحه آرا - ابراج: علیرضا زمانی

چاپخانه صحافی: نسلی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰.۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۶۹-۱۶-۵

نسل روشن

آدرس: تهران - میدان انقلاب، مابین خیابان فخر رازی و خیابان دانشگاه، خیابان شهیدبطری، پلاک

۶۱ طبقه چهارم واحد ۴۴ B ۶۶۹۵۳۱۲۶

www.nasleroshan.ir @nasleroshan nasleroshan_book

تمامی مسئولیت ها و حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به نویسنده می باشد.

هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و برداشت تمام یا قسمتی از اثر را به صورت چاپ، فتوکپی و... را

ندارد و متخلفین به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

● فهرست مطالب

۱۰	چکیده
۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول / مفاهیم و کلیات
۱۵	۱- مفاهیم
۲۲	۱-۱: نظریه‌هایی تعریف جرم سیاسی
۲۳	۱-۱-۱: نظریه روان‌شناختی
۲۴	۱-۱-۲: نظریه ساختاری
۲۵	۱-۲: نظریه‌های عینی، ذهنی، تلفیقی
۲۷	۱-۳: جرایم سیاسی درون سیستمی و برون سیستمی
۳۶	۱-۱-۱: نظریه مسئولیت کیفری احزاب سیاسی
۴۵	۲- تاریخچه جرم سیاسی
۴۵	۱-۲: تقسیم‌بندی تاریخی جرم سیاسی
۴۷	۲-۲: تاریخچه جرم سیاسی در ایران
۴۹	۲-۳: تاریخچه جرم سیاسی در اسلام
۵۰	۳- اهداف انجام جرم سیاسی
۵۲	۴- معیارهایی تشخیص جرم سیاسی
۵۷	۱-۴: معیارهایی تشخیص جرم سیاسی در حقوق جزای بین‌الملل
۵۸	۲-۴: معیارهایی تشخیص جرم سیاسی در حقوق جزای داخلی
۶۰	۵- برخی از جرایم مرتبط با جرم سیاسی
۶۰	۱-۵: جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور
۶۲	۵-۲: فساد سیاسی
۶۱	۵-۳: بغی
۶۱	۵-۳-۱: بررسی جرم سیاسی و بغی
۶۱	۵-۴: تروریسم
۷۱	۵-۵: بررسی جرم سیاسی و محاربه
۷۴	۵-۶: بررسی جرم سیاسی و جرایم عمومی
۷۵	۶- اقسام جرم سیاسی
۷۹	فصل دوم / ویژگی‌هایی جرم سیاسی و راه‌های پیشگیری از آن
۸۱	۱- ویژگی‌های جرم سیاسی
۸۱	۱-۱: مجازات مجرمین سیاسی در قوانین ایران
۸۳	۲-۱: مجازات مجرمین سیاسی در قوانین برخی از کشورها
۸۹	۳-۱: عدم استرداد مجرمین سیاسی

فهرست مطالب

۹۳	۱-۳-۱: آیین رسیدگی در استرداد مجرمین
۱۰۴	۲-۳-۱: استرداد مجرمین در وضع کنونی
۱۱۰	۴-۱: رسیدگی با حضور هیأت منصفه
۱۱۱	۵-۱: اعمال مجازات خفیف تر
۱۱۲	۶-۱: عدم رسیدگی در محکمه اختصاصی
۱۱۴	۷-۱: استثنائات وارده بر دستگیری مجرمان سیاسی
۱۱۹	۲- پیشگیری از جرم سیاسی
۱۱۹	۱-۲: پیشگیری از جرم سیاسی با توجه به فلسفه هابز
۱۲۷	۲: پیشگیری از جرم سیاسی با توجه به فلسفه سیاسی روسو
۱۳۱	۱: راه هایی پیشگیری از جرم سیاسی
۱۳۶	۳- قدرت سیاسی
۱۳۹	۲- نظام سیاسی
۱۴۵	فصل سوم: جرم سیاسی در حقوق ایران
۱۴۷	۱- جرم سیاسی بر قانس اساسی
۱۵۰	۲- جرم سیاسی در قوانین عالی
۱۵۰	۱-۲: جرم سیاسی بر حقوق اساسی جمهوریئندان
۱۵۲	۲-۲: جرایم سیاسی در قانون مجازات اسلامی
۱۵۲	سیاسی
۱۵۸	۲-۲-۱: فعالیت تبلیغی علیه نظام یا تخریب گروه های مخالف نظام
۱۶۰	۲-۲-۲: سوء قصد به مقام های بلند رتبه ای
۱۶۱	۲-۲-۳: توهین
۱۶۴	۲-۲-۴: محاربه و افساد فی الارض
۱۶۶	۲-۲-۵: تخریب
۱۶۷	۳-۲: دادگاه صالح برای رسیدگی به حقوق مجرمین سیاسی
۱۷۴	۴-۲: ارکان جرم سیاسی
۱۷۷	۵-۲: سیاست جنایی ایران در قبال جرم سیاسی
۱۸۴	۳- نقد و بررسی قانون جرم سیاسی
۱۸۴	۳-۱: نقد قانون جرم سیاسی
۱۸۸	۳-۲: تحلیل قانون جرم سیاسی
۲۰۹	۴- نارسایی ها و چشم انداز حذف جرم سیاسی
۲۰۹	۴-۱: نارسایی های قانون جرم سیاسی
۲۱۲	۴-۲: چشم انداز حذف جرم سیاسی

فهرست مطالب

۲۱۶	۳-۴: جرایم امنیتی یا سیاسی؟
۲۱۹	۴-۴: امتیازهای قانونی برای مجرمان سیاسی
۲۲۰	۵- جرم شناسی سیاسی
۲۲۰	۱-۸: جرم شناسی سیاسی انواع امنیت
۲۲۰	۱-۱-۹: جرم شناسی امنیت فردی
۲۲۲	۲-۱-۵: جرم شناسی امنیت ملی
۲۲۴	۳-۱-۵: جرم شناسی امنیت اجتماعی
۲۲۷	۴-۵: مشارکت
۲۲۷	۴-۵: مفاهیم شناسی
۲۳۳	۲-۲-۵: جرم شناسی سیاسی مشارکت
۲۳۸	نتیجه گیری
۲۴۵	منابع

پیشگفتار

به نام خداوند جان و خرد

کز این برتر اندیشه برنگذرد

این کتاب که در برابر نظر خوانندگان ارجمند قرار دارد با عنوان جرم سیاسی در حقوق کیفری ایران حاصل استفاده از نظرات اساتید و نویسندگان مطرح در این بطنه است. که به بررسی جرم سیاسی و مقایسه آن با جرایم مشابه و همچنین رانه تریف مناسب از این جرم و نقد و بررسی قانون اخیرالتصویب این جرم که بها مورد تاکید قانون اساسی بوده است پرداخته است.

لذا عداً بر روی امه سگدارم که مراد بر آوردن نگارش این کتاب یاری فرمودند تا شمه از انانیه که در مکتب استادان بزرگوام اموخته ام، به عنوان رهاوردی مختصر به پیشگاه خرداندان عزیز تقدیم دارم. همچنین کتاب حاضر برای احاد جامعه به ویژه جادان حقوق توصیه می شود.

لازم است که در این رهتار از کوششهای صمیمانه و بی دریغ خانواده ام، علی الخصوص بر انانیز تر از جانم که همواره مرا به فراهم نمودن این مجموعه دلگرم ساختند تشکر کنم. و این مجموعه را تقدیم میکنم به بهترین واژه ها در لغت نامه قلبم، پدرم و مادرم که هر چه دارم از دعای خیر آنهاست. و همچنین بر خود واجب می دانم که از اساتید و اساتید بزرگوام و انتشارات نسل روشن که با شکیبایی فراوان زحمت راهنمایی، چاپ و انتشار این کتاب را برعهده گرفت قدردانی کنم.

در پایان از سروران و خوانندگانی که این کتاب را مطالعه خواهند نمود بسی سپاسگذار خواهم بود که بر من منت نهاده و نقایص این اثر را یادآوری فرمایند.

آری آغاز دوست داشتن است

گرچه پایان راه ناپیداست

من به پایان دگر نیاندیشم

که همین دوست داشتن زیباست

چکیده

جرم سیاسی از جمله موضوعاتی است که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مورد توجه خاص قرار گرفته است و در اصل ۱۶۸ به آن پرداخته شده است. در تعریف جرم سیاسی می توان گفت که؛ اعمالی را که به قصد براندازی نظام حاکم و یا برهم زدن نظم موجود و ضربه زدن بر شاکله‌ی نظام به قصد اصلاح و تدبیر در جامعه که با هدف ایجاد شرایط بهتر و دوری جستن از ظلم و بی عدالتی انجام می پذیرد را جرم سیاسی می گویند. در این باره دلایل نیز مزایایی بیشتری نسبت به سایر مجرمین دارند. جرایم سیاسی در ایران با وجود تاثیر قانون اساسی؛ فاقد یک قانون مستقل بوده و همیشه با جرایمی مانند جرم علیه امنیت و محاربه و بغی مختلط شده و از هیچ مزایایی برخوردار نبوده‌اند لذا در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۲۰ قانون جرم سیاسی با فراز و نشیب های زیادی به تصویب رسید، هر چند این قانون دارای خلاءهای زیادی می باشد و سالیان زیادی مورد بحث بوده ولی اقدامات صورت گرفته در راستای عمل به دستورات قانون اساسی به شمار می رود. سیاست جنایی ایران در قبال جرم سیاسی در ابتدا و قبل از تصویب قانون جرم سیاسی به صورت سرکوبگرانه و قهر آمیز بوده و هیچ مزایایی برای این مجرمین در نظر گرفته نمی شد. ولی بعد از تصویب قانون جرم سیاسی که خود نشانگر توجه قانونگذار نسبت به این مجرمین است با دید ارفاق آمیز تر و اصلاحی تری به این مجرمین توجه شده است.

که کتاب حاضر با بررسی جرم سیاسی در ابعاد مختلف و همچنین بیان ارفاق این جرم با سایر جرایم با روش تحلیل توصیفی و نظری توجه خاصی به جایگاه این جرم در حقوق ایران کرده است.

همواره یکی از دغدغه‌های هر حکومتی، نوع رابطه با مخالفانش می باشد. در حکومت های مطلقه مخالفان نه تنها جایگاهی در درون نظام دولتی ندارند. بلکه از طرف صاحبان قدرت سعی می شود که ناپدید شوند. این در حالی است که در حکومت‌های که مشارکت مردم در درجه بالایی وجود دارد، به آسانی نمی توان مخالفان و منتقدان را وادار به سکوت کرد با توجه به اینکه تعریف جامعی از جرم سیاسی وجود ندارد ولی می توان جرم سیاسی را به رفتاری گفت که طبق قانون جرم انگاری شده است. ضرب و زدن به شاکی حکومت در جهت بهتر شدن اوضاع و احوال مردم و ... می باشد؛ همچنین اصل ۱۶۸ قانون اساسی به مسئله جرم سیاسی اشاره کرده و این شایطی مانند حضور هیات منصفه و علنی بودن جلسات رسیدگی به این مسئله پرداخته است و رسیدگی به آن به قانون عادی واگذار نموده است.

توجه به حقوق مجرمین سیاسی در ایران، این بار در اصل ۷۹ متمم قانون اساسی مشروطیت متجلی شد.

حقوق مجرمین سیاسی از زمان وقوع انقلاب شروع شد. تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران مورد اجحاف و ظلم زیادی واقع شد. و تعداد خوبی کمی از قوانین به موضوع حقوق مجرمین سیاسی اختصاص یافت که بعد از اسفند ۱۳۸۷، تدوین اصل ۱۶۸ به این مسئله پرداخته شد و همچنین سالهای زیادی از عمل این اصل به دلایلی مانند اقدامات تروریستی و وضعیت جنگی کشور خودداری شد. همواره وجود قانون جرم سیاسی در قوانین کشور مورد توجه بود و احساس نیازی شده است. و جرایم سیاسی با جرایمی مانند محاربه، بغی، جرایم علیه امنیت مختلط شده و نوعی هم پوشانی به وجود آمد تا در نهایت در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۲۰ قانون جرم

سیاسی بعد از فراز و نشیب های زیادی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید این قانون در ۶ ماده به صورت قانون مستقل در بین قوانین ایران جای گرفت. هرچند این قانون با خلاءهای زیادی رو به رو است و مصادیق بیان شده در این قانون نه جامع و نه مانع است ولی در کل قانون ضعیف بهتر از بی قانونی است آن هم با تاکید قانون اساسی که پایه و اساس هر کشور است.

مهمترین حسن وجود قانون جرم سیاسی مزیت های آن برای مجرمین جرم سیاسی است که سبب برتری مجرمین برای آنها در نظر گرفته شده است که می توان به بحث عدم استرداد مجرمین و همچنین حضور هیات منصفه و رسیدگی علنی اشاره کرد و دلیل این مزیت ها هم این است که نکار عمومی مرتکبین این نوع جرایم را تا حدودی با دید اغماض و ارفاق می نگرند چرا که مجرم سیاسی در راه اصلاح جامعه و نظام سیاسی قدم بر می دارد.

تضمین امنیت جامعه و دفع تهدیدات احتمالی علیه آن به واسطه به کارگیری ابزارهای مختلفی از جمله جرم انگاری، کیفردهی ... اندیشه است که دولت های مختلف در راستای آن گام برمی دارند از این رو اندیشه های اهل سنت گرایان در سیاست جنایی تمام کشورها نهادینه شده است. و کشور ایران نیز با تصویب قانون جرم سیاسی سعی بر روشن ساختن تعریف این جرم و عمل به قانون اساسی و بیان مصادیق جرم سیاسی برآمد که در این کتاب به آن پرداخته میشود.